

BALÁZS DÉNESNÉ SPRINCZ VILMA (1927–2018)

2018. március 25-én, életének 91. évében elhunyt a Sashalmon 1927. augusztus 20-án született SPRINCZ VILMA, az egyik legnagyobb magyar világtudós, a Magyar Földrajzi Múzeum alapítójának, BALÁZS DÉNESnek a felesége. SPRINCZ VILMA egy életen át nemcsak számtalan nehézséget vállaló megértő társa, hanem mindenben – köztük a bürokráciával való szakadatlan harcaiban, könyveinek és közleményeinek megjelentetésében, valamint a múzeumalapítás megvalósításában – segítőtje és támogatója volt a neves kutatónak. Önzetlenül, hű társként segítette férje utazásait és kutatómunkáját, majd ápolta súlyos betegsége alatt, s földrajztudós férje sajnálatosan korai halálát követően szeretettel és féltő gondnal őrizte emlékét.

Amikor BALÁZS DÉNES az anyagi biztonságot nyújtó minisztériumi tisztviselői munkát felhagyva elindult egy nagyon bizonytalan, göröngyös úton, mely rengeteg megpróbáltatással és veszéllyel járt, döntésének meghozatalában nagy segítséget jelentett felesége önzetlen támogatása. Az ötvenes években közös munkahelyükön, az Élelmiszeripari Minisztériumban ismerték meg egymást, és a természetjárás, a kirándulások, majd a barlangok bejárása során mélyült el kapcsolatuk. Barlangkutatókhoz méltón házasságukat 1966. július 25-én az égerszögi Szabadság-barlangban, égő karbidlámpák vibráló fényénél kötötték meg. SPRINCZ VILMA vállalta egy rendkívüli ember mellett azt a hitvesi sorsot, amely férje számára a legfőbb erőforrás volt. A tudós maga így írt erről: „...*Ettől a naptól kezdve kutatásaimnak, expedícióimnak volt egy láthatatlan résztvevője, névtelen kísérője: odahaza a feleségem. Kisebb európai utakra együtt mentünk, de a férfi erejét is próbára tevő, távoli földrészekre vezető utazásaimon az ő fizikumá gyengének bizonyult volna. Lélekben azonban mindig úgy éreztem, hogy mellettem van, és ez a tudat megnövelte saját erőmet*”. Felesége is feladta minisztériumi állását, hogy mindenben segíthesse férje hivatását, vállalva többek között az utazásait előkészítő levelezések, az egész földgolyót behálózó utazásokról írt 27 könyv, illetve a megjelentetett több száz tudományos és ismeretterjesztő cikk, tanulmány kéziratának gépelését, korrektúrázását. Nagy lelki erő kellett annak elviseléséhez is, hogy – különösen az első utak során – férjéről hosszú időn át gyakran alig kapott hírt.



BALÁZS DÉNES lelkesen kutatta a korábban a távolban járt magyarok nyomait, illetve gyűjtötte hazahozott relikviákat is. Úgy gondolta, hogy az összegyűjtött anyagot legjobb lenne valamilyen szervezett formában bemutatni. Felesége az első pillanattól kezdve kitartóan és önzetlenül támogatta a terv megvalósítását. Sokéves munkájuknak köszönhetően nyílt meg Érd egyik legszebb épületében, az 1840-es években épült Wimpffen-kúriában 1983 októberében a hazai geográfia tudománytörténeti értékeit őrző, gyűjtő és a nagyközönségnek bemutató első állandó kiállítás, majd az intézmény 1988-ban Magyar Földrajzi Múzeum néven megkapta a múzeumi besorolást. Udvarán magyar utazók szobrai sorakoznak; megérdemelten kapott itt helyet a múzeumalapító szobra is. A múzeum – napjainkra megújult – állandó kiállításaiából a *Magyar utazók, földrajzi felfedezők és A Kárpát-medence tudományos feltárói* a világtudós irányításával, az ő elképzeléseit követve készült el, míg az ő páratlan, öt kontinensre kiterjedő életművét bemutató, annak méltó emléket állító *3276 expedíciós nap – Balázs Dénes, a múzeumalapító geográfus újraolvasva* című emlékkiállítás létrehozásában sokat segített most elhunyt özvegye.

BALÁZS DÉNES 1994. október 25-i temetésén JAKUCS LÁSZLÓ búcsúztatójában így emlékezett: „...*És mindezt lényegében pénz nélkül csináltad, szinte öreg koldusdiák módra egy csodálatos asszonytárs önzetlen segítségével, támogató erejével, szeretetével és mindent megértő áldozataival megerősítve... Egész életedben ember-telen nélkülözéseket és lemondásokat vállaltatok magatokra Vilmával, hogy előreléphess egy-egy tudományos probléma megértésében és másokkal való megértésében*”. Most, amikor örökre

búcsúzunk egy önfeláldozó, kiváló asszonytól, akkor ne felejtsük el, hogy a nagy tudós hű társa nélkül nem jelenhettek volna meg könyvei, valamint nemzetközi rangú tudományos publikációi, és nem lenne tudományunknak múzeuma. Emléket ezért Érd városa és a Földrajzi Múzeum mellett az egész földrajzos szakmai közösség megőrzi!

Korábbi írások és megemlékezések alapján összeállította:

HORVÁTH GERGELY

Személyi kitüntetés

Id. LÓCZY LAJOST mind a földrajz, mind a földtan művelői tudományáguk egyik legjelentősebb tudósának tartják, ezért nem véletlen, hogy nemcsak a mi Társaságunk, hanem „idősebb testvérünk”, a Magyarhoni Földtani Társulat is alapított egy Lóczy Lajosról elnevezett kitüntetést. Ez utóbbit, a bronzból készült díszes Lóczy-emlékplakettet a Földtani Társulat idén

HORVÁTH GERGELY főiskolai tanárnak ítélte oda kiemelkedő földtudományi oktatási és közművelődési tevékenységéért, különösen a ProGEO Egyesület hazai és nemzetközi szervezetében végzett tevékenységéért, illetve a Társulat ProGEO Földtudományi Természetvédelmi Szakosztályában sok éven át tartó elnöki munkájának elismeréséért. Gratulálunk a jeles kitüntetéshez!

Nemzetközi Akadémiai tagság

A European Academy of Sciences and Arts (EASA) Szenátusa 2018. július 6-i ülésén teljes jogú rendes taggá választotta DAVID LÓRÁNT DÉNEST, a Magyar Földrajzi Társaság főtitkárát, aki az V. Társadalomtudományok,

Jog és Közgazdaságtan Osztály tagja lett. Az EASA több mint 2000 tudóst és szakembert, köztük 34 Nobel-díjas kiválóságot tud tagjai sorában. Ezúton gratulálunk Társaságunk főtitkárának!

Jubileumi születésnapjuk alkalmából ezúton köszöntjük kollégáinkat

BORA GYULA 90 éves
GŐZ LAJOS 90 éves
PÉTERVÁRI LÁSZLÓ 85 éves
FODOR ISTVÁN 80 éves
PAPP-VÁRY ÁRPÁD 80 éves

POPOVICS TIBOR MIKLÓS 80 éves
EKE PÁLNÉ ZAMÁRDI ILONA 75 éves
HEGEDŰS ERNŐ 75 éves
JUHÁSZ ÁGOSTON 75 éves
KERÉNYI ATTILA 75 éves